

НІХТО З ПРЕЗИДЕНТІВ НЕ ОБ'ЄДНАВ УКРАЇНЦІВ НАВКОЛО СТРАТЕГІЧНОГО КУРСУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Телеканали та Інтернет-видання наповнені нині матеріалами, присвяченими річниці обрання Володимира Зеленського Президентом України. Чого тільки теперішньому гаранту не закидають. І війни не припинив, і корупцію не подолав, а навіть допустив її у своєму оточенні. І зарплату вчителям у 4000 доларів, як обіцяв, не дав, і пенсію не проіндексував. Звинувачують, що в уряд він напхав непрофесіоналів, включно з Прем'єр-міністром, який мало розумівся в економіці та її занепав. Дорікають, що Україна втрачає авторитет на міжнародному рівні. Пішли закиди, пов'язані з останнім Майданом: беркутівців, які розстрілювали майданівців, випускають, а героям Майдану шиють кримінал.

Проте жоден із критиків теперішнього Президента України, окрім попереднього президента Порошенка, не підкреслює головну та принципову стратегічну помилку Володимира Зеленського, який, ставши Президентом України, заблокував українське національне відродження, обережно розпочате Верховною Радою 8-го скликання краєм її каденції. Досі Президентом В. Зеленським на «низи» не дана вказівка строго виконувати ухвалений рік тому на виконання Статті 10 Конституції України Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної». А в Україні, як це не прикро, вказівки «зверху» мають більшу вагу, ніж закони та постанови. Затверджена Кабінетом Міністрів Уповноважена по захисту державної мови (мовний омбудсмен) Тетяна Монахова написала заяву про звільнення з посади, так і не розпочавши роботу через штучне її блокування урядом.

Національне відродження – це шлях, яким пройшла більшість націй, яким вдавалося вирватися з імперської неволі. Під національним відродженням розуміється зазвичай відродження і становлення нації після періоду її виродження внаслідок перебування у складі імперії. Переконалих прикладів на цей рахунок достатньо. В індійському уряді, після проголошення незалежності Індії від британської корони, було створено міністерство деколонізації. Коли Річ Посполита перестала бути Княжеством Польським після її виходу із зони двоголового російського орла, її лідер Юзеф Пілсудський оголосив курс на «одродження» і зійшов із Войска Польського всіх русскоговорящих офіцерів. За існування Австро-Угорської імперії в чеській столиці Празі почути чеське слово було неможливо. Після розпаду імперії до влади в Чехії прийшла чеська буржуазія і президент Масарик, які повели націю шляхом національного відродження. Тому невдовзі у Празі і всій Чехії розмовляти німецькою стало соромно.

Прихильники українського відродження часто нагадують приклад Італії, яка після об'єднання всіх своїх земель дослухалась до слів свого лідера Джузеппе Гарібальді: «Ми створили Італію. Тепер треба створити італійців». На жаль, в Україні при вищій владі не опинилися ні Гарібальді, ні Пілсудський, ні Масарик. До влади в Україні прийшла буржуазія не українська. До реальної влади і засобів масової інформації дорвався капітал, для якого все українське національне було чужим, непотрібним і шкідливим. Показово в цьому сенсі була поява телеканалу донецького олігарха Рината Ахметова з претензійною назвою «Україна», на якому чимсь українським і не пахнуло.

Сто років тому великий та, на жаль, недооцінений нині

українець Євген Чикаленко, який усе своє життя і всі свої кошти багатого землевласника поклав на українську національну справу, аналізуючи невдачі української революції, твердив, що головна проблема української нації полягає в тому, що вона є «недосформованою». А вже в російській імперії протягом століть витіснялося все українське і насаджувалося все російське, внаслідок чого сучасне українство на теренах України розпалося на кілька частин, значною з яких є денационалізована маса, що послуговується кредом «а какава різниці?». Євген Чикаленко розумів, що після тривалого етноциду в Україні залишилися не так багато українців, які не тільки носять українське прізвище, а й відчувають себе клітинкою великого національного організму.

«Усі проблеми, з якими зіткнулася Україна після відновлення її Незалежності у 1991 р., є наслідком недосформованості української нації», – сказав би і нині Чикаленко. Це мали б добре розуміти всі наші президенти, а тому вони мали прагнути завершити формування української нації. На жаль, вони всі виявилися не на національній висоті. Перший президент Леонід Кравчук намагався дещо зробити для «українізації України». У кожному регіоні на пости заступників представника президента та гуманітарних питань він призначив активістів Народного Руху. Українізацію української армії було доручено Володимирі Муляві, а на пост Голови Комітету справах релігій було призначено історика Арсена Зінченка.

На жаль, автор дисертації «Роль прибутку при соціалізмі» западенець Кравчук довго в кріслі президента не протримався. Злякавшись натиску нової буржуазії з її нагробованими від прихватизації соціалістичної власності прибутками, він без бою здався і привів до влади представника червоних директорів Леоніда Кучму, який у свою чергу привів на Банкову палкого захисника інтересів російського шовінізму Діму Табачника. Той за завданням Кремля відразу взявся за зачистку всіх сфер українського суспільного життя від українських патріотичних кадрів. Він вписав у виголошену з парламентської трибуни промову Кучми його обіцянку узаконити державність російської мови в Україні.

Пізніше Кучма після зустрічі з ним керівництва «Прогресу» відмовився від цієї ідеї, але слово – не горобець. Увесь період президенства Кучми перетворився у чергову хвилю зросійщення українців, яке стало навіть дівішим, ніж було за комуністичних часів. Якщо Сталін наше відродження розстріляв, то Табачник закопав його живим. Відкопати його і вдихнути в нього нове життя міг єдиний, як про нього кажуть, справді український президент Віктор Ющенко. Міг вдихнути, та не зміг. Він міг ініціювати прийняття закону про державну мову та добитися від тодішньої коаліції його прийняття. Відповідні законопроекти у парламенті тоді лежали. Ющенко, відповідаючи на часті запитання журналістки Галини Левицької, любив повторяти словосполучення «поляк еден», але сам розставив по всьому периметру східного і південного українських кордонів російськомовні кадри, які продовжували там подальше просування російської мови. На посаду віце-прем'єр-міністра з гуманітарної політики було призначено Івана Васюника, який насправді нічим гуманітарним не цікавився, а переймався лише підготовкою фінальної частини європейського футбольного чемпіонату.

Про Віктора Януковича у контексті українського відродження навіть згадати доброго нічого. Син росіянки і білоруса, уродженець зросійщеного Єнакієва він українську мову все-таки непогано опанував і нею як президент часто користувався, але замість того, щоб наказати донецьким кадрам «делайте как я», він продовжував обіцяти їм проголосити російську мову другою державною. На протривагу Януковичу Петро Порошенко такого не обіцяв, хоча раніше ніколи ніде як український націонал-патріот поміченим не був. У перші роки свого президенства його національна політика мало чим відрізнялася від політики його попередників. Національна політика була для нього теж «не на часі», а в його державній адміністрації зазвичай побутувала не українська державна мова, а мова іншої держави. Чи то російська агресія, чи то вплив на нього його експертів і помічників, чи то розуміння, що соціологічні та економічні «здобутки» його уряду не гарантують йому перемоги на виборах (чи то все щойно перераховане разом узяте) змінило риторичку і національну поведінку Петра Порошенка. Вона стала активною україноцентричною. Саме ця політика дозволила Порошенку обійти на виборах Юлію Тимошенко, яка знову вперто уникала національної тематики і вірила, що виграє вибори на тарифній проблематиці. Вона програла саме завдяки тому, що національно-патріотичний спектр українського суспільства підтримав його, а не її.

І ось минув рік президенства В. Зеленського. Він, трохи повагавшись, визначив свою національну політику короткою фразою «какая різниця». Тобто, новий президент наступив на старі «граблі». Він прислухався не до Гарібальді, Масарика і Пілсудського, а до активістів національно безхребетної частини українства. В. Зеленський сам швидко і вдало перейшов на українську мову, але не закликав українців зробити те саме. Образно кажучи, Зеленський збирається бу-

дувати не національну європейську державу, а таку собі національно-гермафродитну державу. Жаль, що він, будучи євреєм, проігнорував досвід побудови єврейської держави. Як відомо, на створення і розбудову держави Ізраїль з'їхалися євреї зі всього світу. Там спочатку лунали переважно англійська мова та ідіш. Євреї з Радянського Союзу спілкувалися російською. Івритом володіло лише кілька старців, які могли читати на івриті релігійні тексти. Нині івритом в Ізраїлі володіють всі. Ця мова об'єднує, а не роз'єднує усіх там суцільних євреїв. Там збудовано справді національну державу. Президент Зеленський чомусь дослухався до тих, хто волає, що українська мова нібито роз'єднує українців. Це є брехня хоча б тому, що в Україні зараз немає українців, які б вимикали б телевизор, коли Президент виступає українською мовою. Її всі суцільні в Україні добре розуміють, читаючи чи слухаючи тексти, а отже володіють нею, а тому мова вже зараз об'єднує!

Дивлячись на активізацію боротьби В. Зеленського з казнокрадством і корупцією, згаданий вище Євген Чикаленко напевне вигукнув би: «Не з того боку, пане Зеленський, заходите! Ви боретеся з наслідками, а не з їх причинами, а причиною того, що Україна посідає одне з перших місць у світі за рівнем корупції, є відсутність у значної частини українства почуття національного патріотизму, національної свідомості і національної відповідальності. Той, хто любить Україну, не обкрадатиме її та українців. Творить українців, пане Президенте! Досформуйте досі недосформовану українську націю, бо без цього ні корупції, ні національного розбрату, ні ворога ніколи не подолати!».

**Юрій ГНАТКЕВИЧ, політик, громадський діяч,
народний депутат України трьох скликань**

26 квітня 2020

